

ภาคผนวก ข

รูปแบบการสอนและคู่มือการใช้รูปแบบการสอน

1. รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสาน
กลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย
2. คู่มือการใช้รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสาน
กลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย

รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน
ผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
สาขาวิชาภาษาไทย

นางสาวจินดา ลาโพธิ์
นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คำนำ

รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทยฉบับนี้ เป็นรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีทฤษฎี และแนวคิดพื้นฐานสำคัญ 2 ประการ คือ แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กับแนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์ เพื่อนำไปทดลองใช้ในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา “การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย” (Creative Writing Teaching for the Thai Language Teachers) ตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) สาขาวิชาภาษาไทย ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ซึ่งจะยังผลให้นักศึกษาที่เรียนตามรูปแบบ การสอนดังกล่าวสามารถนำผลการเรียนรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและในการประกอบ วิชาชีพครูภาษาไทยในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะได้ผ่านการพิจารณาตรวจสอบ ตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัยมาอย่างครบถ้วน

รูปแบบการสอนฉบับนี้มีองค์ประกอบซึ่งเป็นสาระสำคัญของรูปแบบอยู่ 6 ประการ ดังนี้

1. ความสำคัญและความเป็นมาของรูปแบบการสอน
2. หลักการของรูปแบบการสอน
3. จุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอน
4. เนื้อหาสาระของรูปแบบการสอน
5. กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน
6. การวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนทำให้การจัดทำและพัฒนาแบบ การสอนเล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารูปแบบการสอนเล่มนี้จะเป็น ประโยชน์ในการใช้ฝึกฝนทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษา และผู้สนใจ โดยทั่วไปต่อไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความสำคัญและความเป็นมาของรูปแบบการสอน	1
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอน	4
แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	4
แนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์	5
หลักการของรูปแบบการสอน	8
จุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอน	8
เนื้อหาสาระของรูปแบบการสอน	8
กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน	9
การวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอน	12
การวัดและประเมินผลก่อนเรียน	12
การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน	12
การวัดและประเมินผลหลังเรียน	13
เอกสารอ้างอิง	13

**รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย
ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติกส์
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย**

ความสำคัญและความเป็นมาของรูปแบบการสอน

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการสื่อสารด้วยลายลักษณ์อักษร เพื่อสะท้อนความรู้ ความคิด อารมณ์ อันเกิดจากจินตนาการหรือความคิดคำนึงที่แท้จริง และความต้องการต่าง ๆ ของผู้เขียน ออกไปยังผู้อ่าน ซึ่งนอกจากจะสื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจในเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อแล้ว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นสุขและประทับใจ หรือที่เรียกว่าได้รับ “อรรถรส” ตามไปด้วย การที่ผู้เขียนจะสามารถสร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณภาพได้ดังกล่าวนั้น จะต้องผ่านการเรียนรู้ทั้งทางทฤษฎี การฝึกฝน และความเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นจุดเริ่มต้นของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552, หน้า 208) การเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงนับเป็นความสามารถที่ควรศึกษาและเรียนรู้อย่างยิ่ง โดยเฉพาะนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย เพราะนอกจากจะเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการเรียนรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ แล้ว ยังจะเป็นประโยชน์ในการนำไปประกอบวิชาชีพครูภาษาไทยในอนาคตต่อไปอีกด้วย

ด้วยความสำคัญดังกล่าว สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่งจึงได้บรรจุรายวิชาที่เกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ในหลักสูตรด้วย อาทิ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร บรรจุเป็นรายวิชาบังคับในหลักสูตร ค.บ.5 ปี (หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี บรรจุเป็นรายวิชาเลือกเสรีในหลักสูตร คศ.บ. (หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ฉบับ พ.ศ. 2556) เป็นต้น แต่ถึงกระนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับรายวิชาดังกล่าวก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก็พบว่า ปัญหาด้านการเขียน โดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นมีปัญหาในทุกระดับชั้นเรียน เช่น งานวิจัยของ บำเพ็ญ วรบุตร (2554) งานวิจัยของ อาจิสยา หลิมกุล (2556) และงานวิจัยของ จริญญา แก้วศรีนวม (2557) เป็นต้น

อารี พันธมณี (2547, หน้า 90-91) กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นเพราะผู้เรียนมีความเบื่อหน่ายในการเขียน ขาดสุนทรีย์ภาพทางภาษา ไม่ได้รับการฝึกฝนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และขาดทักษะการเสริมสร้างทางจินตนาการอย่างอิสระ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงพยายามศึกษาค้นคว้าเพื่อค้นหากลวิธีหรือรูปแบบการเรียนการสอนที่แปลกใหม่เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา

รูปแบบการสอน เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอนที่มีวิธีการสอนหรือเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เข้าไปช่วยทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ (ทีศนา แชมมณี, 2558, หน้า 221) รูปแบบการสอนแต่ละรูปแบบจะมีความสัมพันธ์กับแนวคิดหรือทฤษฎีที่เป็นความเชื่อพื้นฐานของผู้พัฒนารูปแบบนั้น ๆ ซึ่งอาจจะมีทั้งในส่วนที่แตกต่างกันหรือเหมือนกันในบางส่วน (พัชรี ผลโยธิน, 2549, หน้า 17-27) ดังนั้น เพื่อให้การเรียนการสอนมีผลสัมฤทธิ์เป็นที่น่าพึงพอใจทั้งผู้สอนและผู้เรียน การพัฒนารูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนและเหมาะสมกับช่วงวัย จึงเป็นเรื่องที่ผู้สอนควรให้ความสนใจ

การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (BBL: Brain Bases Learning) เป็นกระบวนการที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการใช้สื่อ ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของแต่ละบุคคล (ญาณี ไชยวงศา, 2556, หน้า 102) การจัดการเรียนการสอนที่มีบรรยากาศให้ผู้เรียนรู้สึกเหมือนถูกกดดันแต่มีความท้าทาย ชวนให้อยากค้นหาคำตอบด้วยการใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท เช่น ใช้สถานการณ์จริง การเปรียบเทียบให้เห็นภาพ การใช้คำถามนำทำให้สมองมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมที่จะเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม (Jensen, 2008, pp. 82-88) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ ท่ามกลางความรู้สึกที่เป็นกัลยาณมิตร ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดจินตนาการอย่างเป็นอิสระ ลักษณะเหล่านี้ล้วนเป็นแนวคิดของการเรียนการสอนโดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Bases Learning) ทั้งสิ้น พรพิไล เลิศวิชา (2552, หน้า 26-29)

ได้เสนอแนะวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ว่า ควรทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสองอย่าง คือ ง่ายและสนุก เพราะความรู้สึกทั้งสองอย่างนี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้สมองได้ใช้ความพยายามและมีความต่อเนื่องเป็นเวลานาน ๆ มากขึ้น ทำให้การทำงานของสมองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนั้นจากการศึกษายังพบว่า กลวิธีซินเนคติกส์ (Synectics Strategy) ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถเสริมสร้างหรือพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธีซินเนคติกส์ (Synectics Instructional) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนโดยตรง โดยการสร้างความคุ้นเคยในสิ่งที่แปลกใหม่ (Strange Familiar) และสร้างความแปลกใหม่กับสิ่งที่คุ้นเคย (Familiar Strange) ด้วยการใช้วิธีการเทียบเคียงและการอุปมาอุปไมยเป็นสำคัญ เช่น หากเรานำปัญหาที่เราไม่คุ้นเคยมาก่อนไปเทียบเคียงหรือนำไปอุปมาอุปไมยกับปัญหาที่เราคุ้นเคยมาก่อน จะทำให้เราเข้าใจปัญหาที่ไม่คุ้นเคยมาก่อนนั้นได้ดียิ่งขึ้น และในทางกลับกันบางปัญหาที่ใกล้ตัวเราหรือเราคุ้นเคยมาก่อนเป็นอย่างดี อาจไม่ทำให้เราเกิดความคิดที่แปลกใหม่ขึ้นได้ เราก็นำปัญหานั้นไปเทียบเคียงกับปัญหาที่เราไม่คุ้นเคยมาก่อน ก็อาจสามารถทำให้เราเกิดความคิดที่แปลกใหม่ขึ้นมาได้เช่นกัน (ประยูร บุญใช้, 2549, หน้า 6 และทีศนา แชมมณี, 2558, หน้า 252-253) และจากการศึกษางานวิจัยพบว่า รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ อาทิ อาจิสยา หลิมกุล (2556, หน้า 55) ได้ศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบซินเนคติกส์ พบว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์บนเชิงคิด พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการเขียนนิทานมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจริยา แก้วศรีนวม (2557, หน้า 156-157) ที่ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบซินเนคติกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบซินเนคติกส์

เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

จากความสำคัญของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และแนวคิดการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธีซินเนคติกส์ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเกิดแรงบันดาลใจที่จะนำมาสังเคราะห์ด้วยการผสมผสานแนวคิดทั้งสามแนวคิดเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ เพื่อจัดสร้างและพัฒนารูปแบบการสอนรายวิชาการสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย ให้แก่นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ซึ่งจะยังผลให้นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบวิชาชีพครูภาษาไทยในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น มีพื้นฐานมาจากแนวคิดที่สำคัญ 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และแนวคิดการสอนโดยใช้กลวิธีซินเนคติกส์ ซึ่งสรุปแนวคิดพอเป็นสังเขปได้ ดังนี้

1. แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

หลักการของแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เป็นการนำเอาความรู้เรื่องสมองและธรรมชาติการทำงานของสมองมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์ การโต้ตอบระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อม และการใช้เครื่องมือหรือสื่อเพื่อทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของสมอง ภายใต้แนวคิดที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้

สาระสำคัญของแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มี 5 ประการ ได้แก่

1. ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เมื่ออารมณ์อยู่ในสภาวะที่ผ่อนคลาย การใช้สื่อ การจัดกิจกรรม เพื่อสร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน ตื่นเต้นและท้าทาย
2. จัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ด้วยการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ที่แปลกใหม่โดยการลงมือปฏิบัติเอง ผึกฝนจดจำและเข้าใจ

4. ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน
อย่างกัลยาณมิตร
5. ผู้เรียนร่วมสรุปองค์ความรู้

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการของแนวคิด

การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

1. จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลาย สนุกสนาน
ตื่นเต้นและทำท่าย
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างเป็นระบบ
ด้วยการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติ จดจำและทำความเข้าใจ
ด้วยตนเองเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่แปลกใหม่
4. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์
ระหว่างกันอย่างกัลยาณมิตร และการเสริมแรง
5. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ร่วมสรุปองค์ความรู้

2. แนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์

หลักการของกลวิธีซินเนคติกส์

ซินเนคติกส์เป็นกลวิธีการสอนอีกแบบหนึ่งที่มุ่งพัฒนาความคิด
เชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิมและ
สามารถนำความคิดใหม่นั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ ซึ่งจะต้องสอนตามลำดับขั้นที่กำหนดไว้
โดยอาศัยวิธีการเปรียบเทียบพื้นฐาน ได้แก่ การเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่น่าจะเกี่ยวข้อง
กันและไม่น่าจะนำมาเปรียบเทียบกัน เพราะในการคิดเชิงนี้จะทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ
ขึ้นได้ ได้แก่ การเปรียบเทียบตรง (Direct Analogy) การเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งของ
(Personal Analogy) และการเปรียบเทียบโดยใช้คำคู่ขัดแย้ง (Compressed Conflict)

6

สาระสำคัญของกลวิธีซินเนคติกส์ มี 3 ประการ ได้แก่

1. การกำหนดประเด็นหรือหัวข้อที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะสอน
2. การเชื่อมโยงความคิดด้วยการเปรียบเทียบ 3 แบบ
 - 2.1 การเปรียบเทียบทางตรงหรืออุปมา เป็นการเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของสิ่งของ 2 สิ่ง หรือมากกว่า สิ่งที่น่ามาเปรียบเทียบ อาจเป็น คน สัตว์ พืช หรือสิ่งของก็ได้ จุดประสงค์เพื่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ขึ้น เช่น ผลส้มเหมือนหรือต่างกับลูกฟุตบอลอย่างไร
 - 2.2 การเปรียบเทียบโดยการสมมุติให้ตนเองเป็นสิ่งอื่น เป็นการเปรียบเทียบเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่ขึ้นเมื่อตนเองอยู่ในสถานะของสิ่งอื่น เช่น สมมุติว่าท่านเป็นหนังสือเล่มที่ท่านชอบมากที่สุด จงบรรยายความรู้สึกของตัวเอง
 - 2.3 การเปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง เป็นการใช้คำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป ที่มีความหมายขัดแย้งกันหรือตรงข้ามกันมาอธิบายลักษณะของคน สัตว์ หรือสิ่งต่าง ๆ เช่น สวยโหดทรม ๆ

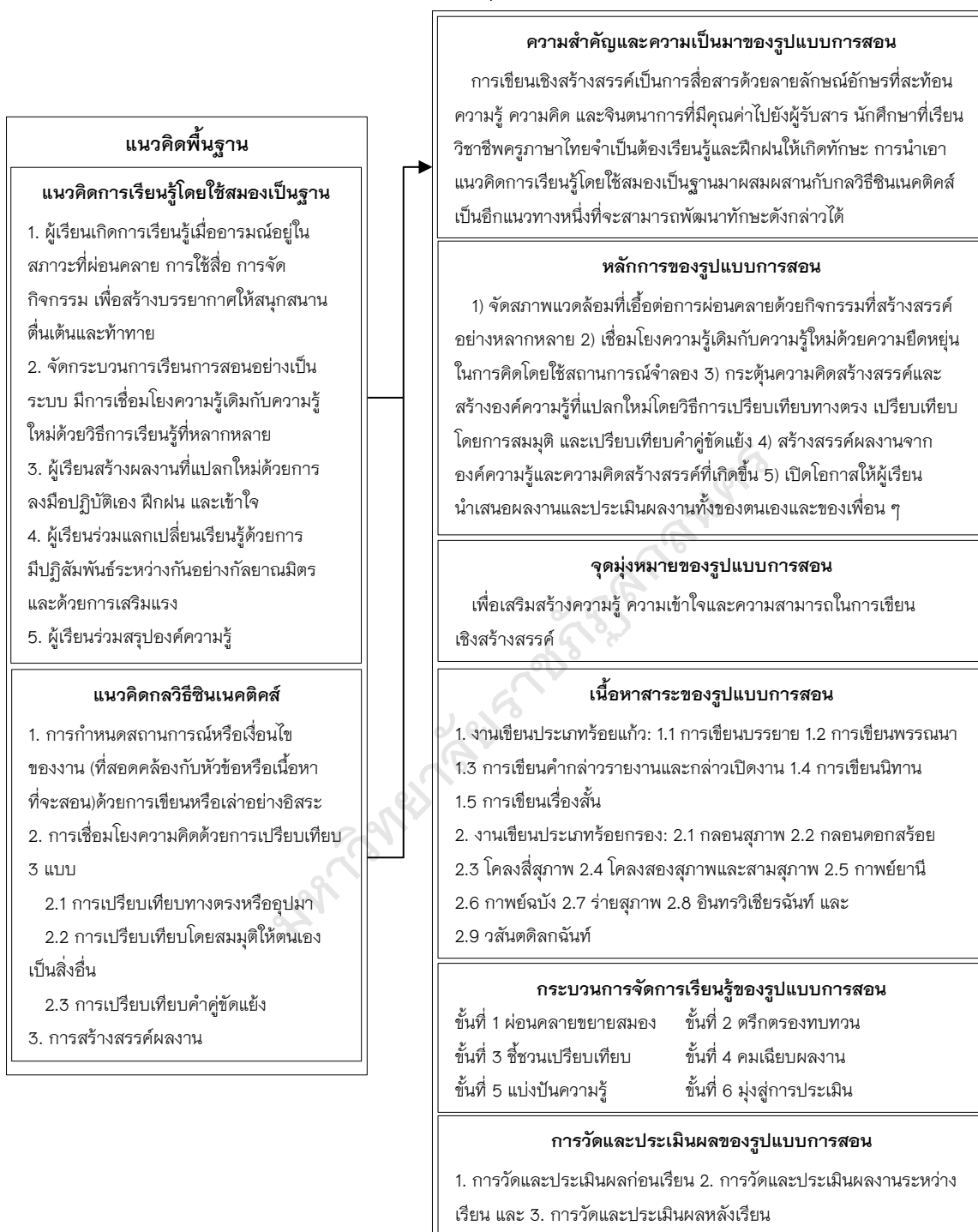
3. การสร้างสรรค์ผลงาน

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสาระสำคัญของแนวคิด**กลวิธีซินเนคติกส์**

1. จัดให้ผู้เรียนได้เขียน หรือเล่าประสบการณ์หรือสถานการณ์ปัจจุบันอย่างอิสระ
2. ตั้งคำถามที่สอดคล้องกับสถานการณ์ หรือหัวข้อที่จะเรียน เพื่อกระตุ้นการคิด
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ ความคิดด้วยการเปรียบเทียบ 3 แบบ ตามความเหมาะสม

4. ให้ผู้เรียนสร้างผลงานและนำเสนอผลงาน

จากแนวคิดพื้นฐานที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย ซึ่งแสดงได้ดังในแผนภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติคัล สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย

หลักการของรูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มีหลักการสำคัญ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการผ่อนคลายด้วยกิจกรรมที่สร้างสรรค์อย่างหลากหลาย
2. เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ด้วยความยืดหยุ่นในการคิดโดยใช้สถานการณ์จำลอง
3. กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และสร้างองค์ความรู้ที่แปลกใหม่โดยวิธีการเปรียบเทียบทางตรง เปรียบเทียบโดยการสมมุติ และเปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง
4. สร้างสรรค์ผลงานจากองค์ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้น
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานและประเมินผลงานทั้งของตนเองและของเพื่อน ๆ

จุดมุ่งหมายของรูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนรู้ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย
2. เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย

เนื้อหาสาระของรูปแบบการสอน

เนื้อหาสาระที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบ ได้แก่ เนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์คำอธิบายของรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย (Creative Writing Teaching for the Thai Language Teachers) หลักสูตรครุศาสตร์ (ค.บ. 5 ปี) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยได้จำแนกเนื้อหาสำหรับการเรียนรู้ได้ดังนี้

เนื้อหาประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ การเขียนบรรยาย การเขียนพรรณนา การเขียนคำกล่าวรายงานและกล่าวเปิดงาน การเขียนนิทาน และการเขียนเรื่องสั้น เนื้อหาประเภทร้อยกรอง ได้แก่ กลอนสุภาพ กลอนดอกสร้อย โคลงสี่สุภาพ โคลงสองสุภาพ และสามสุภาพ กาพย์ยานี กาพย์ฉบัง ร่ายสุภาพ อินทริวิเชียรฉันท์ และวสันตดิถีฉันท์

กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน

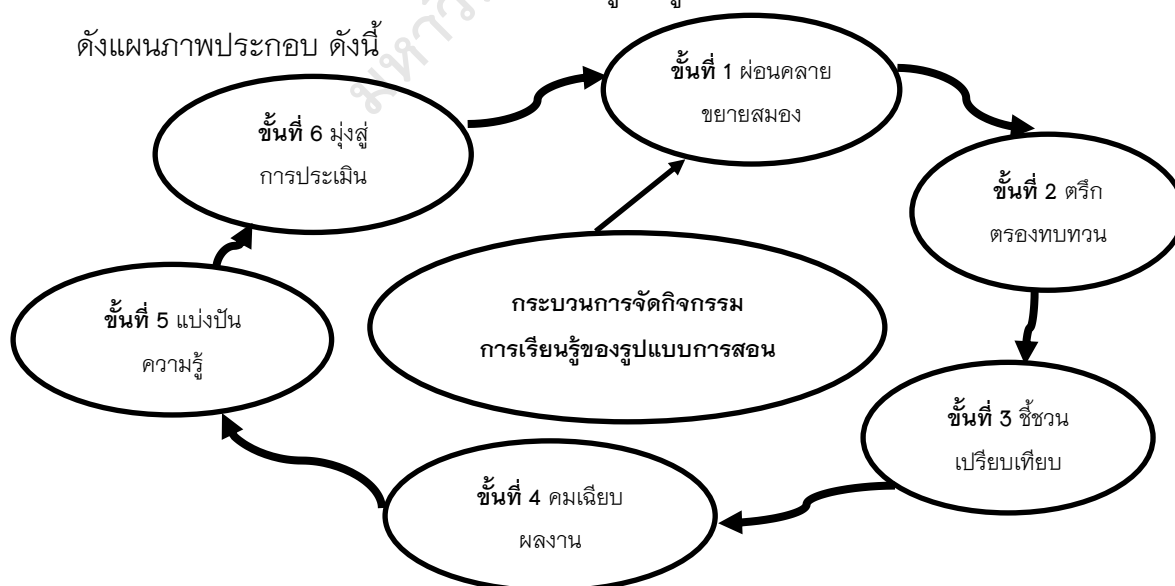
รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มีกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทของผู้สอน	บทบาทของผู้เรียน
ขั้นที่ 1 ผ่อนคลาย ขยายสมอง ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีอาการที่แจ่มใส รู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้น และทำท่ายเพื่อกระตุ้นการทำงานของสมอง	ผู้สอนสามารถเลือกใช้กิจกรรมหรือสื่อได้ตามความเหมาะสม อาทิ 1. ร้องเพลง 2. กิจกรรมเข้าจังหวะ 3. ทำสมาธิ 4. จัดสถานการณ์จำลอง และ 5. เกม เป็นต้น	1. กระตุ้น ปลุกเร้า หรือสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวและร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข 2. ร่วมทำกิจกรรมกับผู้เรียนอย่างกัลยาณมิตร	1. จัดเตรียมความพร้อมที่จะเรียนให้กับตนเอง 2. ร่วมสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายด้วยความกระตือรือร้น
ขั้นที่ 2 ตรึงตรอง ทบทวน ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้หรือประสบการณ์เดิมตามประเด็นหรือหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะเรียน	1. จัดให้ผู้เรียนได้เขียนหรือเล่าประสบการณ์เดิมตามประเด็นหรือหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะเรียน 2. ให้ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยผู้สอนช่วยเติมเต็ม 3. การจัดกิจกรรมในขั้นตอนนี้ อาจจัดร่วมกันทั้งห้อง เป็นคู่ หรือแบ่งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละประมาณ 4-6 คน ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้สอน	1. ให้คำแนะนำในการเขียนหรือเล่าประสบการณ์เดิมตามความเหมาะสม 2. ให้การเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการเขียนหรือเล่าประสบการณ์ 3. ช่วยเติมเต็มเนื้อหาให้มีความสมบูรณ์ 4. จัดแบ่งกลุ่มย่อยตามความเหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา 5. สังเกตการณ์ทำกิจกรรมของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด 6. ร่วมทำกิจกรรมกับผู้เรียนอย่างกัลยาณมิตร	1. เขียนหรือเล่าประสบการณ์เดิมด้วยความตั้งใจและจริงใจ 2. ร่วมกิจกรรมด้วยความกระตือรือร้น

ขั้นตอนของ กระบวนการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทของผู้สอน	บทบาทของผู้เรียน
<p>ขั้นที่ 3 ชีวชน เปรียบเทียบ ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ เกิดความคิดสร้างสรรค์ ที่แปลกใหม่ด้วยการ เปรียบเทียบ 3 แบบ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรม การเปรียบเทียบ 3 แบบ ได้แก่ การเปรียบเทียบทางตรง การเปรียบเทียบโดยการสมมุติ ตัวเองเป็นสิ่งอื่น และการ เปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง ทั้งนี้ ต้องให้สอดคล้องกับสาระ ของเรื่อง (Theme) ที่กำหนดไว้ ในแต่ละแผน 2. การจัดกิจกรรมในขั้นตอนนี้ อาจจัดรวมกันทั้งห้อง หรือ แบ่งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ ประมาณ 4-6 คน ทั้งนี้ให้อยู่ใน ดุลยพินิจของผู้สอนโดยการ สมมุติตัวเองเป็นสิ่งอื่น และการ เปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง ทั้งนี้ ต้องให้สอดคล้องกับสาระ ของเรื่อง (Theme) ที่กำหนดไว้ ในแต่ละแผน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมการ เปรียบเทียบด้วยบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเป็นอิสระ 2. ให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียน ในการเปรียบเทียบเพื่อให้เกิด ความคิดที่หลากหลาย พร้อมกับ กระตุ้นให้การเปรียบเทียบทั้ง 3 แบบนี้อยู่ในกรอบหรือสอดคล้อง กับสาระของเรื่อง (Theme) ที่กำหนดไว้ในแต่ละแผน 3. ให้การเสริมแรงด้วยความเป็น กัลยาณมิตร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมกิจกรรมการ เปรียบเทียบทั้ง 3 แบบด้วยความตั้งใจ จริงใจ และ กระตือรือร้น
<p>ขั้นที่ 4 คมเฉียบผลงาน ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ ผลงานอย่างมี ประสิทธิภาพ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ ผลงานด้วยการเขียนเชิง สร้างสรรค์ด้วยการนำเอา ความคิดที่เกิดจากการร่วม กิจกรรมการเปรียบเทียบ 3 แบบ ในขั้นที่ 3 มาเป็น แนวทาง 2. จัดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ฝึกฝน จนได้ชิ้นงานที่น่าพอใจ 3. การจัดกิจกรรมในขั้นนี้อาจ จัดให้ทำเป็นคู่ เป็นกลุ่ม หรือรายบุคคล ขึ้นอยู่กับ ความเหมาะสม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อการรังสรรค์ผลงาน 2. ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือผู้เรียน อย่างกัลยาณมิตร และอย่างทั่วถึง 3. จัดให้ผู้เรียนได้รังสรรค์ผลงาน เป็นรายบุคคล รายกลุ่ม หรือเป็นคู่ ตามความเหมาะสม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เตรียมตัวเองให้ พร้อมที่จะรังสรรค์ งานด้วยความ กระตือรือร้น 2. ตรวจสอบผลงาน ด้วยความรอบคอบ เพื่อเตรียมสำหรับ การนำเสนอที่มี ประสิทธิภาพ 3. ให้ความช่วยเหลือ แนะนำเพื่อนที่ยัง สร้างสรรค์ชิ้นงาน ไม่ได้

ขั้นตอนของ กระบวนการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	บทบาทของผู้สอน	บทบาทของผู้เรียน
ขั้นที่ 5 แบ่งปันความรู้ ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้นำเสนอ ผลงาน แลกเปลี่ยน ความรู้และวิพากษ์ ผลงาน	1. จัดให้ผู้เรียนได้นำเสนอ ผลงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ตามความเหมาะสมกับ ลักษณะของชิ้นงาน 2. จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมวิพากษ์ ผลงานเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งกัน 3. จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมสรุปองค์ ความรู้ที่ได้รับ	1. จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการ นำเสนอผลงาน 2. อำนวยความสะดวกในการ นำเสนอผลงาน เช่น เตรียมห้อง หรืออุปกรณ์สำหรับการนำเสนอ ให้พร้อม 3. ร่วมวิพากษ์ผลงานด้วยความ เป็นกัลยาณมิตร	1. นำเสนอผลงานด้วย ความกระตือรือร้น 2. เลือกวิธีการ นำเสนอผลงานที่ถนัด ที่สุดเพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ มีประสิทธิภาพ 3. ร่วมวิพากษ์ผลงาน ด้วยความเป็น กัลยาณมิตรและมี ความเป็นนัก ประชาธิปไตยที่ดี
ขั้นที่ 6 มุ่งสู่การประเมิน ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจประเมินผลงาน การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และองค์ความรู้ที่ เกี่ยวข้องกับเนื้อหา	1. ตรวจประเมินผลงานตาม เกณฑ์ที่กำหนดไว้ ด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย ได้แก่ ประเมิน ตนเอง ประเมินโดยเพื่อน และประเมินโดยผู้สอน	1. จัดทำเกณฑ์ในการตรวจ ประเมินผลงาน 2. จัดทำแบบบันทึกความรู้ และความคิดเห็นของผู้เรียน 3. จัดทำแบบบันทึกผลการประเมิน	1. ยอมรับผลการ ประเมินอย่างนัก ประชาธิปไตยที่ดี 2. แก้ไขและปรับปรุง ผลงานด้วยความเต็ม ใจ 3. บันทึกความรู้

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน สามารถแสดงได้
ดังแผนภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน

การวัดและประเมินผลของรูปแบบการสอน

รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย มีการวัดและประเมินผล ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลก่อนเรียน

การวัดและประเมินผลก่อนเรียน เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถ พื้นฐานในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่

1.1 ทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ แล้วตรวจคำตอบและบันทึกคะแนนไว้ โดยตอบถูกได้คะแนนข้อละ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ได้คะแนน 0 คะแนน

1.2 ทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยแบบทดสอบแบบให้เขียนตอบ (อัตนัย) จำนวน 4 ข้อ เป็นการเขียนแบบร้อยแก้ว 2 ข้อ และร้อยกรอง 2 ข้อ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นแบบ Rubric Score และบันทึกคะแนนไว้ (เกณฑ์การให้คะแนนแบบ Rubric Score ดูได้จากเกณฑ์การประเมินทำรูปแบบทดสอบ ฉบับที่ 2 ภาคผนวกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ และภาคผนวกท้ายรูปแบบการสอนฉบับนี้)

2. การวัดและประเมินผลผลงานระหว่างเรียน

การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน ดำเนินการใน 3 ลักษณะ คือ

2.1 การตรวจผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่กำหนดให้ทำในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำคะแนนที่ได้ของแต่ละคนมาหาค่าร้อยละโดยใช้เกณฑ์ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น ซึ่งได้จัดไว้ที่ภาคผนวกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2 การสังเกตพฤติกรรมร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจัดทำเป็นแบบบันทึกการสังเกตที่จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมร่วมกิจกรรมของผู้เรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วนำคะแนนที่ได้ของแต่ละคนมาหาค่าร้อยละ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการสรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.3 การบันทึกความรู้และความคิดเห็นของนักศึกษาตามแบบฟอร์ม
ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น แล้วนำมาตรวจประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. การวัดและประเมินผลหลังเรียน

การวัดและประเมินผลหลังเรียน เป็นการทดสอบความรู้ความสามารถ
ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 2 ฉบับ
เช่นเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน ได้แก่

3.1 ทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์
ด้วยแบบทดสอบแบบปรนัยชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับ
กับการทดสอบก่อนเรียน แต่สลับข้อและสลับตัวเลือกในแต่ละข้อ

3.2 ทดสอบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ด้วยแบบทดสอบ
แบบให้เขียนตอบ (อัตนัย) จำนวน 4 ข้อ เป็นการเขียนบรรยายแล้ว 2 ข้อ และร้อยกรอง
2 ข้อ เช่นเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน แต่หัวข้อเรื่องแตกต่างกัน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน
ตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นแบบ Rubric Score และบันทึกคะแนนไว้ (เกณฑ์การให้คะแนนแบบ
Rubric Score ได้จากเกณฑ์การประเมินท้ายแบบทดสอบ ฉบับที่ 2 ภาคผนวกท้าย
แผนการจัดการเรียนรู้)

เอกสารอ้างอิง

- จริยา แก้วศรีนวม. (2557). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาษาไทย
ตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบซินเนคติกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถ
ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ญาณี ไชยวงศา. (2556). *การพัฒนาแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด
การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและแนวคิดการช่วยเหลือเด็กในการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านและการเขียนภาษาไทย สำหรับ
นักเรียนระดับประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. สกลนคร: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร.
- ทีศนา แคมมณี. (2558). *ศาสตร์การสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประยูร บุญใช้. (2549). *เอกสารประกอบการสอนวิชา การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิด 1025305*. สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พรพิไล เลิศวิชา. (2552). *การสอนภาษาไทยตามแนวคิด Brain Based Learning*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- พัชรี ผลโยธิน. (2549). *การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ:
อัมรินทร์พลินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- มหาวิทยาลัยมหิดล. (2552). *เอกสารคำสอน รายวิชา ศศภท 100 ศิลปะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อาจিয়া หลิมกุล. (2556). *การศึกษาศามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตที่จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบชินเนคติกส์*.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Jensen, Eric. (2008). *Brain-based Learning: the new paradigm of teaching* (2nd ed.).
California: Corwin Press.

คู่มือการใช้รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน
ผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
สาขาวิชาภาษาไทย

นางสาวจินดา ลาโพธิ์
นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นคู่มือในการใช้รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นรูปแบบการสอนที่ผ่านกระบวนการวิจัยครบถ้วนตามขั้นตอน มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสำคัญและความเป็นมาของรูปแบบ หลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ เนื้อหาสาระของรูปแบบ กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบ และการวัดและประเมินผลของรูปแบบ

ผู้ที่นำรูปแบบการสอนฉบับนี้ไปใช้ ควรได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการสอนควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ เพราะในแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนจะให้รายละเอียดในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน ซึ่งมีอยู่ 6 ขั้นตอนไว้ชัดเจนแล้ว

สำหรับในคู่มือฉบับนี้มีเนื้อหาที่เป็นประเด็นสำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่ คำแนะนำในการใช้รูปแบบการสอน บทบาทของผู้สอน และบทบาทของผู้เรียน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำตรวจสอบความถูกต้อง และผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ จนทำให้คู่มือฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการใช้รูปแบบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จินดา สาทิพย์

**คู่มือการใช้รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน
ผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
สาขาวิชาภาษาไทย**

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือประกอบการใช้ “รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์” ซึ่งภายในเล่มจะอธิบายให้ผู้สอนได้ทราบถึงสิ่งที่ควรทราบและข้อควรปฏิบัติ ตลอดจนวิธีปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้อย่างครบถ้วน

คำแนะนำในการใช้รูปแบบการสอน

ศึกษาและทำความเข้าใจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการสอน ซึ่งมีอยู่ 3 รายการ ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการสอน มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสำคัญ และความเป็นมาของรูปแบบ แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ หลักการของรูปแบบ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ เนื้อหาสาระของรูปแบบ กระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบ และการวัดและประเมินผลของรูปแบบ

2. คู่มือการใช้รูปแบบการสอน

3. แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 แผน ซึ่งแต่ละแผนจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับ เนื้อหา/สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอน (ขั้นตอนการสอน) สื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ใบความรู้ ใบงาน ตลอดจนแบบสังเกตพฤติกรรม เกณฑ์การตรวจให้คะแนนผลงานของผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งแต่ละแผนอาจไม่เหมือนกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ในแต่ละแผน

บทบาทของผู้สอน

เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนฉบับนี้ ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้สอนจึงควรศึกษาและปฏิบัติตนดังต่อไปนี้

1. เตรียมตัวเองให้เป็นผู้สอนที่มีบุคลิกภาพเป็นนักประชาธิปไตย มีความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียนทุกคน

2. ศึกษากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนให้เข้าใจ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้มีทั้งหมด 6 ขั้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ผ่อนคลาย ขยายสมอง ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นการทำงานของสมอง ให้ผู้เรียนมีอาการที่แจ่มใส รู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้น และทำท่ายด้วยการใช้สื่อ เกม หรือกิจกรรมที่หลากหลาย (ใช้เวลาประมาณ 15 นาที)

ขั้นที่ 2 ตรีศรทบทวน ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมตามประเด็นหรือหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะเรียน ผู้สอนควรเติมเต็มในส่วนที่เห็นว่ายังไม่สมบูรณ์ตามความเหมาะสม (ใช้เวลาประมาณ 40 นาที)

ขั้นที่ 3 ชี้อรรถเปรียบเทียบ ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการคิดหรือความคิดสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่ด้วยการเปรียบเทียบ 3 แบบ โดยให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับสาระของเรื่อง (Theme) ที่กำหนดไว้ในแต่ละแผน ทั้งนี้เพื่อให้ประเด็นในการเปรียบเทียบไม่กว้างจนเกินไปนัก การเปรียบเทียบ 3 แบบ มีดังนี้ (ใช้เวลาประมาณ 40 นาที)

1) การเปรียบเทียบทางตรง (Direct Analogy) เป็นการเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของสิ่งของ 2 สิ่ง หรือมากกว่า สิ่งที่น่าสนใจมาเปรียบเทียบ อาจเป็น คน สัตว์ พืช หรือสิ่งของก็ได้ จุดประสงค์เพื่อให้เกิดความคิดที่แปลกใหม่ขึ้น เช่น แมงปอเหมือนหรือต่างกับเครื่องบินอย่างไร

2) การเปรียบเทียบโดยการสมมุติให้ตนเองเป็นสิ่งอื่น (Personal Analogy) เป็นการเปรียบเทียบเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่ขึ้น เมื่อตนเองอยู่ในสถานะของสิ่งอื่น เช่น สมมุติว่าท่านเป็นลูกเสือที่พลัดหลงจากแม่ จึงบรรยายความรู้สึกของตัวเอง

3) การเปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง (Compressed Conflict) เป็นการใช้คำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปที่มีความหมายขัดแย้งกันหรือตรงข้ามกันมาอธิบายลักษณะของคน สัตว์ หรือสิ่งต่าง ๆ เช่น เต่ายักษ์ที่ปราดเปรียว น้ำผึ้งขม จระเข้ที่ไร้เขี้ยว สายน้ำที่ร้อนผ่าว น้ำตาเปื้อนยิ้ม เป็นต้น

ขั้นที่ 4 คมเฉียบผลงาน ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้รังสรรค์ผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการนำเอาความคิดที่เกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบ 3 แบบในขั้นที่ 3 มาสร้างสรรค์ผลงาน โดยให้เนื้อหามีความสอดคล้องกับสาระของเรื่อง (Theme) ที่กำหนดไว้ในแต่ละแผน (ใช้เวลาประมาณ 80 นาที)

ขั้นที่ 5 แบ่งปันความรู้ ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลงานที่รังสรรค์ขึ้น พร้อมกับวิพากษ์และแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ๆ และผู้สอน ซึ่งจะเป็นการช่วยเติมเต็มในหัวข้อเรื่องที่เรียนอีกครั้งหนึ่ง ตลอดจนสามารถนำความรู้ความคิดที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขผลงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย (ใช้เวลาประมาณ 40 นาที)

ขั้นที่ 6 มุ่งสู่การประเมิน ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจประเมินผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ให้เพื่อนเป็นผู้ประเมิน และผู้สอนเป็นผู้ประเมิน และเมื่อสิ้นสุดกระบวนการควรให้ผู้เรียนบันทึกผลการเรียนรู้ด้วย (ใช้เวลาประมาณ 25 นาที)

3. จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนไว้ให้พร้อม และเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ซึ่งสื่อหรืออุปกรณ์หลัก ๆ ตลอดจนตัวบ่งชี้ที่ใช้วัดได้แนะนำไว้ในแต่ละแผนแล้วดังต่อไปนี้

แผนที่/เนื้อหา/ สาระสำคัญของเรื่อง (Theme)	เป้าหมายของการเรียนรู้	สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้	ตัวบ่งชี้ในการวัด
1. การปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน 2. เพื่อให้นักศึกษาได้ทราบวัตถุประสงค์ ตลอดจนทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น 3. เพื่อให้นักศึกษาได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ และลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ ในฐานะที่เป็นปัจจัยสำคัญเบื้องต้นของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 4. เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในด้านความงามเชิงวรรณศิลป์ 5. เพื่อให้นักศึกษาได้ร่วมวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน” 3. ใบความรู้เรื่อง “ความคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์” 4. ใบงาน 5. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 6. แบบบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวกท้ายแผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข 2. นักศึกษาสามารถอธิบายความหมาย และลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ได้ 3. นักศึกษาสามารถฝึกปฏิบัติการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบการสอนได้
2. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทการเขียน บรรยาย (Theme) “การเขียนบรรยาย ธรรมชาติ”	1. เพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้เกี่ยวกับความหมาย คุณค่า และหลักการเขียนบรรยาย 2. เพื่อฝึกปฏิบัติการเขียนบรรยาย	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การเขียนบรรยาย” 3. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 4. แบบบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวกท้ายแผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบายและแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการเขียนบรรยายได้ 2. นักศึกษาสามารถเขียนบรรยายตามหัวข้อที่กำหนดได้ 3. นักศึกษาสามารถนำเสนอผลงานของตนได้อย่างน่าสนใจ

แผนที่/เนื้อหา/ สาระสำคัญของเรื่อง (Theme)	เป้าหมายของการเรียนรู้	สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้	ตัวบ่งชี้ในการวัด
3. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทการเขียนบท พรรณนาความ (Theme) “การเขียนพรรณนา เกี่ยวกับความรัก”	1. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ศึกษาและ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมาย คุณค่า และ หลักการเขียนพรรณนาความ 2. เพื่อฝึกปฏิบัติการเขียน พรรณนาความ	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การเขียน แบบพรรณนาความ” 3. ใบงาน/ฝึกปฏิบัติ 4. นำเสนอผลงาน 5. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 6. แบบบันทึกการเรียนรู้ ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวกท้าย แผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบาย และแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับการเขียนพรรณนา ความได้ 2. นักศึกษาสามารถเขียน พรรณนาความตามหัวข้อที่ กำหนด หรือตาม จินตนาการของตนเองได้ 3. นักศึกษาสามารถ นำเสนอผลงานของตนเองได้ อย่างน่าสนใจ
4. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทการเขียนคำ กล่าวรายงานและคำ กล่าวเปิดงาน (Theme) “การแข่งขันกีฬา ประจำปีของกลุ่ม โรงเรียน”	1. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีความรู้ เกี่ยวกับความหมาย คุณค่า และหลักการเขียนคำกล่าว รายงาน และคำกล่าวเปิดงาน 2. เพื่อฝึกการเขียนคำกล่าว รายงานและคำกล่าวเปิดงาน ในโอกาสต่าง ๆ	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การเขียนคำ กล่าวรายงานและคำกล่าวเปิด งาน” 4. ใบงาน/ฝึกปฏิบัติ 5. นำเสนอผลงาน 6. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 7. แบบบันทึกการเรียนรู้ ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ท้ายแผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบาย และแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับการเขียนคำกล่าว รายงานและคำกล่าวเปิด งานได้ 2. นักศึกษาสามารถเขียน คำกล่าวรายงาน และ คำกล่าวเปิดงานในโอกาส ต่าง ๆ ได้ 3. นักศึกษาสามารถ นำเสนอผลงานของตนเองได้ อย่างน่าสนใจ
5. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทการเขียน นิทาน (Theme) “นิทานสัตว์”	1. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมาย คุณค่า และหลักการเขียน นิทาน 2. เพื่อฝึกปฏิบัติการเขียน นิทาน	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การเขียน นิทาน” 3. ใบงาน/ฝึกปฏิบัติ 4. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 5. แบบบันทึกการเรียนรู้ ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ท้ายแผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบาย และแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับการเขียนนิทานได้ 2. นักศึกษาสามารถเขียน นิทานสัตว์ตามจินตนาการ ของตนเองได้ 3. นักศึกษาสามารถ นำเสนอผลงานของ ตนเองได้อย่างน่าสนใจ

แผนที่/เนื้อหา/ สาระสำคัญของเรื่อง (Theme)	เป้าหมายของการเรียนรู้	สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้	ตัวบ่งชี้ในการวัด
6. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทเรื่องสั้น (Theme) “เรื่องสั้นประเภทผูก เรื่อง”	1. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมาย คุณค่า ประเภท และหลักการเขียนเรื่องสั้น 2. เพื่อฝึกปฏิบัติการเขียน เรื่องสั้นประเภทผูกเรื่อง	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การเขียน เรื่องสั้น” 3. ใบงาน/ฝึกปฏิบัติ 4. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน ของผู้เรียน 5. แบบบันทึกการเรียนรู้ ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ท้ายแผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบาย และแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับการเขียนเรื่องสั้นได้ 2. นักศึกษาสามารถเขียน เรื่องสั้นประเภทผูกเรื่อง ตามจินตนาการของตนเอง ได้ 3. นักศึกษาสามารถ นำเสนอผลงานของตนเองได้ อย่างน่าสนใจ
7. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทกลอนสุภาพ (Theme) “สายน้ำฤจะไหลคืน”	1. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ฉันทลักษณ์ของการแต่งกลอน สุภาพ 2. เพื่อฝึกปฏิบัติการแต่งกลอน สุภาพ	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การแต่ง กลอนสุภาพ” 3. ใบงาน/ฝึกปฏิบัติ 4. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน ของผู้เรียน 5. แบบบันทึกการเรียนรู้ ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ท้ายแผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบาย และแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับฉันทลักษณ์ของ กลอนสุภาพได้ 2. นักศึกษาสามารถ แต่งกลอนสุภาพตาม จินตนาการของตนเองหรือ ตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ 3. นักศึกษาสามารถ นำเสนอผลงานของตนเองได้ อย่างน่าสนใจ
8. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทกลอน ดอกสร้อย (Theme) “นักศึกษาที่รัก”	1. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับฉันท ลักษณ์ของกลอนดอกสร้อย 2. เพื่อฝึกปฏิบัติการแต่งกลอน ดอกสร้อย	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การแต่ง กลอนดอกสร้อย” 3. ใบงาน/ฝึกปฏิบัติ 4. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน ของผู้เรียน 5. แบบบันทึกการเรียนรู้ ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวกท้าย แผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบาย และแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับบทร้อยกรอง ประเภทกลอนดอกสร้อย 2. นักศึกษาสามารถ แต่งกลอนดอกสร้อยตาม จินตนาการของตนเองหรือ ตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ 3. นักศึกษาสามารถ นำเสนอผลงานของตนเองได้ อย่างน่าสนใจ

แผนที่/เนื้อหา/ สาระสำคัญของเรื่อง (Theme)	เป้าหมายของการเรียนรู้	สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้	ตัวบ่งชี้ในการวัด
9. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทโคลงสี่สุภาพ (Theme) “เมฆสีเงิน”	1. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับฉันท ลักษณ์ของโคลงสี่สุภาพ 2. เพื่อฝึกปฏิบัติการแต่งโคลง สี่สุภาพ	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การแต่ง โคลงสี่สุภาพ” 3. ใบงาน/ฝึกปฏิบัติ 4. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 5. แบบบันทึกการเรียนรู้ ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ท้ายแผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบาย และแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับทฤษฎีกรอง ประเภทโคลงสี่สุภาพได้ 2. นักศึกษาสามารถ แต่งโคลงสี่สุภาพตาม จินตนาการของตนเองหรือ ตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ 3. นักศึกษาสามารถ นำเสนอผลงานของตนได้ อย่างน่าสนใจ
10. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทโคลงสอง สุภาพและโคลงสาม สุภาพ (Theme) “คืนเดือนหงาย”	1. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับฉันท ลักษณ์ของโคลงสองสุภาพ และโคลงสามสุภาพ 2. เพื่อฝึกปฏิบัติการแต่งโคลง สองสุภาพและโคลงสามสุภาพ	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การแต่ง โคลงสองสุภาพและโคลงสาม สุภาพ” 3. ใบงาน/ฝึกปฏิบัติ 4. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 5. แบบบันทึกการเรียนรู้ ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ท้ายแผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบาย และแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับทฤษฎีกรอง ประเภทโคลงสองสุภาพและ โคลงสามสุภาพได้ 2. นักศึกษาสามารถแต่ง โคลงสองสุภาพและโคลง สามสุภาพตามจินตนาการ ของตนเองหรือตามหัวข้อที่ กำหนดให้ได้ 3. นักศึกษาสามารถ นำเสนอผลงานของตนได้ อย่างน่าสนใจ
11. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทกาพย์ยานี 11 (Theme) “ทุ่งนาบ้านฉัน”	1. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับฉันท ลักษณ์ของกาพย์ยานี 11 2. เพื่อฝึกปฏิบัติการแต่งกาพย์ ยานี 11	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การแต่ง กาพย์ยานี 11” 3. ใบงาน/ฝึกปฏิบัติ 4. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 5. แบบบันทึกการเรียนรู้ ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ท้ายแผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบาย และแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับทฤษฎีกรอง ประเภทกาพย์ยานี 11 ได้ 2. นักศึกษาสามารถ แต่งกาพย์ยานี 11 ตาม จินตนาการของตนเองหรือ ตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ 3. นักศึกษาสามารถ นำเสนอผลงานของตนได้ อย่างน่าสนใจ

แผนที่/เนื้อหา/ สาระสำคัญของเรื่อง (Theme)	เป้าหมายของการเรียนรู้	สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้	ตัวบ่งชี้ในการวัด
12. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทภาพยนต์มัง 16 (Theme) “สองมือของแม่”	1. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับฉันท ลักษณ์ของภาพยนต์มัง 16 2. เพื่อฝึกปฏิบัติการแต่งภาพย นต์ 16	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การแต่ง ภาพยนต์มัง 16” 3. ใบงาน/ฝึกปฏิบัติ 4. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 5. แบบบันทึกการเรียนรู้ของ ผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ท้ายแผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบาย และแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับบทร้อยกรอง ประเภทภาพยนต์มัง 16 ได้ 2. นักศึกษาสามารถแต่ง ภาพยนต์มัง 16 ตาม จินตนาการของตนเองหรือ ตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ 3. นักศึกษาสามารถ นำเสนอผลงานของตนได้ อย่างน่าสนใจ
13. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทร้อยสุภาพ (Theme) “สายลมร้อน”	1. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับฉันท ลักษณ์ของคำประพันธ์ ประเภทร้อยสุภาพ 2. เพื่อฝึกปฏิบัติการ แต่งร้อยสุภาพ	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การแต่งคำ ประพันธ์ประเภทร้อยสุภาพ” 3. ใบงาน/ฝึกปฏิบัติ 4. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 5. แบบบันทึกการเรียนรู้ ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ท้ายแผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบาย และแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับบทร้อยกรอง ประเภทร้อยสุภาพได้ 2. นักศึกษาสามารถแต่งบท ร้อยกรองประเภทร้อย สุภาพตามจินตนาการของ ตนเองหรือตามหัวข้อที่ กำหนดให้ได้ 3. นักศึกษาสามารถ นำเสนอผลงานของตนได้ อย่างน่าสนใจ
14. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทอินทริเชียร ฉันท (Theme) “หิ้งห้อยตัวน้อย”	1. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับฉันท ลักษณ์ของคำประพันธ์ ประเภทอินทริเชียรฉันท 2. เพื่อฝึกปฏิบัติการ แต่งอินทริเชียรฉันท	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การแต่งคำ ประพันธ์ประเภทอินทริเชียร ฉันท” 3. ใบงาน/ฝึกปฏิบัติ 4. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 5. แบบบันทึกการเรียนรู้ ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ท้ายแผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบาย และแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับบทร้อยกรอง ประเภทอินทริเชียรฉันทได้ 2. นักศึกษาสามารถแต่งบท ร้อยกรองประเภทอินทริ เชียรฉันทตามจินตนาการ ของตนเองหรือตามหัวข้อที่ กำหนดให้ได้ 3. นักศึกษาสามารถ นำเสนอผลงานของตนได้ อย่างน่าสนใจ

แผนที่/เนื้อหา/ สาระสำคัญของเรื่อง (Theme)	เป้าหมายของการเรียนรู้	สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้	ตัวบ่งชี้ในการวัด
15. การเขียน สร้างสรรค์งานเขียน ประเภทวลัณฑิกล ฉันท (Theme) “บทสวดดี”	1. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ศึกษาและ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับฉันท ลักษณะของคำประพันธ์ ประเภทวลัณฑิกลฉันท 2. เพื่อฝึกปฏิบัติการแต่ง วลัณฑิกลฉันท	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. ใบความรู้เรื่อง “การแต่งคำ ประพันธ์ประเภทวลัณฑิกล ฉันท” 3. ใบงาน/ฝึกปฏิบัติ 4. แบบสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 5. แบบบันทึกการเรียนรู้ ของผู้เรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวกท้าย แผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถอธิบาย และแลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับทร้อยกรอง ประเภทวลัณฑิกลฉันทที่ได้ 2. นักศึกษาสามารถแต่งบท ร้อยกรองประเภท วลัณฑิกลฉันทตาม จินตนาการของตนเองหรือ ตามหัวข้อที่กำหนดให้ได้ 3. นักศึกษาสามารถ นำเสนอผลงานของตนได้ อย่างน่าสนใจ
16. สรุบทเรียน	1. เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ร่วมสรุป เนื้อหาสาระทั้งหมดของ บทเรียนในรายวิชาการสอน เขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับ ครูภาษาไทย 2. เพื่อให้นักศึกษาได้ร่วมกับ ทบทวนหรือสรุปขั้นตอน ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามรูปแบบการสอน ที่พัฒนาขึ้น 3. เพื่อให้นักศึกษานำส่งแบบ บันทึกการเรียนรู้	1. สื่อ/เกม เพื่อสร้างบรรยากาศ ผ่อนคลาย 2. Power Point สรุบทเรียน (ดูรายละเอียดในภาคผนวกท้าย แผนของแต่ละแผน)	1. นักศึกษาสามารถร่วม กิจกรรมการสรุบทเรียน ได้อย่างสนุกสนานและ มีความสุข 2. นักศึกษาร่วมทบทวน ขั้นตอนการเรียนรู้ตาม รูปแบบการสอนได้อย่าง ถูกต้อง

4. จัดเตรียมแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

เพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ฉบับที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (อัตนัย)

จำนวน 4 ข้อ

5. ศึกษาเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการสอบวัดความสามารถในการเขียน
เชิงสร้างสรรค์ (อัตนัย)

6. ศึกษาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้าใจทุกแผนก่อนนำไปใช้ เพราะแต่ละแผนอาจมีความแตกต่างกันในรายละเอียด

7. รวบรวมคะแนนการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ของนักศึกษาแต่ละคน แล้วนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย

8. ตรวจสอบประเมินผลงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ซึ่งเป็นผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นในแต่ละแผน ตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น เนื้อหา การใช้ภาษา รูปแบบการเขียน และฉันทลักษณ์ (ดูรายละเอียดได้จากภาคผนวกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้)

9. ตรวจสอบประเมินผลการบันทึกความรู้ความคิดเห็นของนักศึกษา ตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น เนื้อหาที่เรียนโดยสรุปในคาบนี้ ความเหมาะสมของสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ประโยชน์ที่ได้รับ ความรู้สึกโดยภาพรวม (ดูรายละเอียดได้จากภาคผนวกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้)

บทบาทของผู้เรียน

1. จัดเตรียมความพร้อมให้กับตนเองสำหรับการเรียนรู้ในแต่ละชั่วโมง
2. ให้ความสนใจและตั้งใจร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเต็มตามศักยภาพ
3. กระตือรือร้นในการทำงานหรือทำกิจกรรมทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม
4. มีความรับผิดชอบ และพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นตามหลักของความเป็นนักประชาธิปไตยที่ดี
5. ให้ความร่วมมือและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ตลอดจนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อย่างเป็นกัลยาณมิตร
6. บันทึกความรู้ และความคิดเห็นท้ายแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ด้วยความตั้งใจและตามความเป็นจริง